
Min første Prædiken I

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Min første Prædiken I	4
10. s.e.Trin.	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Min første Prædiken I

10. s.e.Trin.

Prædikedag 10. s.e.Trin.

Prædikedato 24. august 1919

Prædiketekst Lukas 19,41-48

Prædikested Skovlænge Kirke paa Lolland

Prædiken ID P240819-01

Kilde KMF-nr. 12.06.03 ('Min første Prædiken' (Kaj Munks benævnelse), holdt i Skovlænge Kirke på Lolland om formiddagen søndag den 24. august 1919. Omtalt i Foraaret saa sagte kommer 300-301. Geografisk sted ifølge Nøjgaard. Anderledes end prædiken holdt om eftermiddagen samme dag i Gurreby Kirke)

10. S. e. Trin. gl. Tekstrække

Kære Far!

Ræk du mig, Herre, din stærke Haand
og giv mig Mod til at bede:
at sende du vil din Helligaand
din ringe Tjener at lede!

Ja, ræk mig, Fader, din gode Haand
og giv mig Kraft til at tale,
om dog en Flig af dit Klædebon
det undtes dit Barn at male!

Amen.

Lucas 19. Cap 41 V. til Enden.

Kongen nærmer sig sin Hovedstad.

Det er det Optrin, den gamle Skildrer, saa underligt som det just foregik, har foreviget for os i de simple Ord, jeg læste dig nu. Lad os da betragte dette Billed nøjere, idet vi retter Øjet på de to Parter, der her er stillet over for hinanden, Kongen og Hovedstaden. Stillet over for hinanden, ikke, som man kunde vente det, den ene over den anden, dengang venteligst Kongen over Staden, nu snarere omvendt; nej, de er stillet over for hinanden som to, der ikke kan sammen, men stillet saadan, at man ingentid forglemmer, hvem der er den største af de to. Lad os derfor begynde med at betragte

Kongen.

Hans Skikkelse er den stolteste, hans Aasyn det kongeligste, du nogensinde saa. Traf du ham end blandt Tusinder — du vilde dog ikke være i Tvivl om, at det var ham. Hvordan ser han da ud? Armene over Brystet, Kaarde ved Lænd, trekantet Hat? Nej, du fejler, det er ikke Napoleon, ikke engang en Absalon. Kronen lyner ikke om hans Tinding, og Sværdet truer ikke i den oprakt højre. Hverken folder Purpuret sig om hans Legeme, eller kryber Trællene i hans Fodspor, ejheller er det en fnysende Ganger, der bærer ham frem. Nej, han sidder på et Æselsføl, og ved hans Klæder er der intet særligt at lægge Mærke til. Men hvad giver ham da hans stolte Skikkelse, hans kongelige Blik? Jeg skal sige dig det, det gør han selv. Han er den fødte Konge og behøver derfor ikke at anlægge sig

tillærte Vaner og skabe sig romantiske Omgivelser for paa disses Baggrund selv at træde imponerende frem. Kan være Munden ikke er dig tilstrækkelig velformet , at Lokkerne ikke falder blødt og runder sig velplejet nok, at du kan finde noget at udsætte paa Næsens form eller Legemet's Holdning. Men har du set ham engang ind i Øjnene, glemmer du det aldrig i dit Liv; thi i deres evige Dyb skjuler der sig ikke en Anelse af Synd, men den hellige Uskyld, der præger hele hans Skikkelse, skinner ud af hans Blik. Alt, hvad der er godt og rent i Verden, rummes i det. For det var jo de Øjne, der kunde se paa en stakkels falden Kvinde med en saa usigelig Strenghed og saa vidunderlig Mildhed paa engang, at hun gik bort i Hulken over sin Synd. Og det var jo de Øjne, der kunde møde en larmende, forbitret Folkemasse med en saadan kongelig Ro og frygtesløs Storhed, at den uvilkaarlig veg til Side og lod ham gaa uhindret bort. Og det var jo de Øjne, der kunde stirre paa de raa og overmodige Soldater, som havde tvunget Verden under deres Fødder, med en saa imponerende Fasthed og saa urokkelig Vælde, at de sank i Knæ. Og det var jo de Øjne, der kunde skue ind i et sølle uvidende Menneskes med en saa betagende Renhed og guddommelig Kærlighed, at Underet faldt det naturligt i Munden, saa det gemte sit Aasyn ved hans Bryst og hvisked: "Du er Kristus, den levende Guds Søn." Og naar han oplader sin Røst og taler, skælver du ved hans Stemmes Klang. For det var jo denne Røst, der lød med en saa vemodsfuld Ømhed, at selv onde Røvere kom til at tænke paa Himmerigets Rige. Og det var jo denne Stemme, der kunde tale med en saa uafviselig Myndighed, at selv Præster tav. Og det var jo denne Stemme, der kunde lyde ved en Baare med en saa forfærdelig Guddomskraft, at den blege Død styrtede sig ud i Mulmet, og Livet tvang sin morgenrøde Fakkelpaany. Og løfter han sin Haand, da bøjer du ydmyg dit Hoved. Thi du ved, at Velsignelse drypper fra hans Fingre, Helse for hver en Sygdom og Forladelse for Syndernes Tal og Mod og Kraft til atter at trodse og bære det Onde.

Se, saadan er Kongen, hans Mor hører til Landets ældste og anseteste Kongehus, hans Far til Verdens; thi han er Altets Skaber og Herre; hans Trone er Evigheden, hans Krone Sandhed, hans Rige Uendeligheden selv. Hans Klædebon er Ydmyghed, hans Hær er Almagt, hans Vaaben Kærlighed; hans Magtord er Syndernes Forladelse, hans Fyrstegerning at frelse de faldne, hans Kongstanke er, at hver den, som hylder ham, ikke skal gaa tabt, men eje det evige Liv, hans Maal er Menneskehjerter, Dødens afgjorte Nederlag og Livets evige Sejr, hans Navn er Under, vældige Gud, Fredsfyrste, den salvede, Frelser, Kristus Jesus, vor Herre.

Se, saadan er Kongen, og af dette har du forstaaet, at han er en Herre ret værd at tjene; thi dette er ikke Drømmevæv og Digterfantasi og Floskelfanfare; men det er Virkelighed, nøgtern, ædruelig Virkelighed. Og du har forstaaet det sadan, at du har givet dig selv det oprigtige Løfte, at ham vil du høre til. Saa fold da du dine Hænder og bed ham stille og

ydmug, at han i sin Naade vil agte dig værdig til at bruge din ringe, men villige Kraft i Tjeneste for ham. Ja, saadan er Kongen, men lad os nu rette Blikket paa den anden Part, paa

Hovedstaden.

Ak, Kongens Tilværelse mærkes ikke synderlig her. Det har i de senere Aar været Krigsaar, og dette Folk har i særlig Grad forstaaet at drage Profitten af det. Vanvittige Rigdomme er tjente, og da kun saa faa kan taale at blive rige, har disse saakaldt gode Aar været til stor skade for Landet. Underklassen rejser Hovedet og omdanner sine rimelige Fordringer til ublufærdige Krav. Med Voldshaand vil den gøre sig til enevældig Tyran og kuske hele den øvrige Del af Befolkningen med sin raat svungne Trællepisk. Oventil svælger man i Overflod, æder og drikker og flotter sig paa enhver Maade som for ret at vise, hvilke giftige Udvækster, der kan skyde frem paa et raadnende Træ. Eller man giver sig Sanseligheden i Vold, omgiver sig med Elskerinder og dyrker med Iver Skilsmissekunsten som et levende Udslag af et højere Udviklingstrin, og de fremmede Krigsfolk giver i en uhyggelig Grad deres klækkelige Bidrag til Usædelighedens Forøgelse. Eller man morer sig med aabent at prale af sin Foragt for de fra Fædrene nedarvede Skikke, at lade haant om Nationalitetsejendommeligheder og Fædrelandskærlighed og sværme for uprøvede Ideer og moderne Paahit, der nu skal være det eneste saliggørende og tusindfold bedre end det, der har baaret Folket i Aarhundreder. Og Mand og Mand imellem lever Misundelse og Egoisme, Sensationsbrynde og Sladdersyge, Lyst til at rakke sin Næste ned og hæve sig selv til Skyerne, Ringeagt for dem under sig og Kryben for dem over sig.

Men Præsterne da? Menigheden i det hele taget? Ja, Staten har jo sin officielle Religion, sin autoriserede Gudsyndelse, sine beskikkede Præster og hvad dertil hører. Og dog staar det kummerligt til i religiøs Henseende. De fleste sover deres veltfredse Søvn og er snorkende ligeglade. Andre læser flittigt i Skriften, foregiver krampagtig at klamre sig til hver Prik over i og udfører vel ogsaa en Del af de paabudte ydre Ting; derved anser de sig for patenterede troende og bedre end alle andre. Andre svælger i saakaldt frie og vovede Opfattelser, nægter der er Engle og Opstandelse og meget andet til, atter andre har det saadan, at for dem er Gudsyndelsen bleven en ren Præstedyrkelse, og endelig er der nogle, for hvem *det*, ikke at høre til noget Parti, er alt. Grupperne forbander og forkætrer saa hinanden hver under Anførsel af sit særlige Præsteskab ganske forglemmende, at de dog alle knæler for den samme Gud. Og som et synligt Tegn paa Forargelsen er en af de

gamle, hellige Bygninger, en Del af Guds ærværdige Kirke, Tempelforgaarden, omdannet til et Slags Ernæringskontor, hvor enhver, naar han har Papirerne i Orden, kan faa efter sit Tarv. Men ved et fornemt Bryllup eller en glimrende Begravelse vil du altid træffe en Præst. Der møder han op i sin lange Kjole og hiver det til sig af Byttet, han kan. Dog vil du ogsaa finde alvorlige, nidkære og betydelige Guds Tjenere, men deres Tal er ikke stort. Og vender du saa Blikket bort og søger efter de Mænd, der styrer Landet, undres du ogsaa der. Thi du træffer ikke, som man dog kunde vente det i Spidsen for et — om end kun officielt — troende Folk, hellige og gudfrygtige Mænd. Men et Kobbelt af Fritænkere og Gudsfor nægttere, Kynikere og Skeptikere og Sensualister har tilvendt sig Magten, Folk, der ikke lader en Lejlighed til at ringeagte Folkets aarhundredgamle Historie, haane dets rodfæstede Tro og latterliggøre dets hævdvundne Gudsdyrkelse gaa fra sig.

Se, saadan er Hovedstaden, saadan var Jødernes Hovedstad for 2 Aartusinder siden. For du har vel ikke siddet og troet, det var Danskernes Hovedstad nu om Dage, jeg skildrede dig? — Saadan var den Stad og den Konge, om hvilke det hedder, at han kom til sine egne og hans egne kendte ham ikke.

Nu ved du godt, hvorfor jeg har skildret dig alt dette saa udførligt; thi du ved, at hos den Konge er der ikke Skygge af Omskiftelse, han er nøjagtig den samme nu som da, og min Beskrivelse af ham før kan du overføre ordret til den Dag i Dag. Og hvad staden angaar — nu, fulgte du før min Skildring med Opmærksomhed, og kender du lidt til din egen Tid, ved du ogsaa, hvad du skal tænke der.

Til denne By er det altsaa, Jesus siger de Ord, jeg læste dig før. De betyder, at Gud er den eneste, et Folk kan bygge paa, om det vil bestaa. Og som Folket det enkelte Menneske. Saa sandt som *Krig* betyder Død, kan du ikke leve, hvis du ikke ved, hvad der tjener til din *Fred*. Hvad tjener da til din Fred? O, du ved det saa godt. Kan du huske, der var engang en lille smilehullet Pige med troskyldige Øjne eller en lille pluskæbet Gut med spillende Blik? Og den Dreng eller Pige det var dig. Saa blev det Aften, og du var allerede stor nok til selv at tage dine smaa Klæder af, lægge dem i en pæn, velordnet Bunke paa en Stol, kravle op i din bitte Seng, folde dine Hænder og sige:

“Jeg er træt og gaar til Ro,
lukker mine Øjen to.
Fader, se i Kærlighed
til mit ringe Leje ned!”

Og saa kom din Mor og bøjede sig over dig og kyssede dig paa din Mund til Godnat, og du var allerede halvvejs inde i Barnedrømmenes Uskyldsland. Det var Fred, ikke sandt, det tjente til din Fred. — Eller husker jeg galt, og var det ikke saadan med dig? O, da vær det Skade. —

Men hør da Mesterens Bud: “Du skal omvende dig og blive som Barn.” For der vil jo atter komme en Dag, da det igen bliver Aften, og da du atter ligger i din Seng. Men nu er Kinden ikke smilehullet, men hvid og streng, og Øjnene spiller ikke af Glæde, men skinner i Feberglans. O, om du da kunde folde dine Hænder og sige det igen:

“Jeg er træt og gaar til Ro,
lukker mine Øjen to.
Fader, se i Kærlighed
til mit arme Leje ned!”

sige det saadan, at din Fader kom og bøjede sig ned over dig og kyssede dig paa din Mund, se, da havde du kendt din Besøgelsestid, da vidste du, hvad der tjente til din Fred, og da kunde Kinden en sidste Gang hules af Smilet, og Øjet straale i Lykke, for du var godt paa Vej ind i Evighedsdrømmenes Saglighedsland: “Fader, nu lade du din Tjener fare herfra *i Fred!*”

Ja, for det tjener til din Fred at elske Herren din Gud af dit ganske Hjerte og din Næste som dig selv. Og nu skal jeg fortælle dig, hvordan du skal bære dig ad med disse to Ting: *du skal gøre det gode*. D.v.s. du skal dømme din Næste mildt og dig selv strengt, du skal vise dine Forældre Ærbødighed og Godhed, du skal ytre Kærlighed og Omhu over for din Ægtefælle, du skal opdrage dine Børn til Lydighed og Gudsfrygt, du skal skøtte din Gerning med Flid og Troskab, du skal undskylde din Nabo i Stedet for at oplyse og udbrede hans Fejl, du skal være villig og hjælpsom til alle Sider, ikke frygte for at sige Sandheden og dog være skaansom, tænke mildt paa dem, Gud har betroet mindre end dig, og aldrig misundeligt paa dem, han har betroet mere, du skal — ja, du ved jo selv bedst, hvor Tampen brænder. Kort sagt — du skal gøre det gode. Dog — dette er ingenlunde nok; men hvergang du saa bittert erfarer Sandheden af den vises Tale: “Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg,” da skal du folde dine Hænder og bed Gud forlade dig din Skyld, som den Stymper du er, bede saa inderligt, som et Menneske formaar det i den yderste Nød, og svarer han dig ikke, ja, saa tror jeg,

Skylden er din, saa har du visst ikke bedt inderligt eller vedvarende nok, for du skal blive ved at famle efter hans Haand, famle, til du finder, og føler hans varme stærke Haand omslutte din og hans Godhed og Kærlighed strømme fra den gennem dit Legeme og din Sjæl. Da vil du tilfulde erfare, hvad der tjener til din Fred.

For jeg hører nu ikke til dem, der tror, at hvis Jesus kom ned til Jorden igen, vilde han finde alt forkasteligt og fordømmeligt. Nej, jeg ved, at rundt omkring baade i By og paa land løfter en Mor sit Barn i sine Arme, arbejder en Mand for sit Hjem og sine kære, møder to unge hinanden med Øjne, der straalere af Lykke og Tro, folder et Par gamle Hænder sig i Tak for Livets rige Gave og de Minder, der blev gemt, eller flokkes en Skare Mennesker om den store Fællesejendom, der blev hver enkelts Liv — altsammen saa sandt og inderligt, at den store Mester smiler kærligt dertil. Og jeg ved endvidere, at skal Danmark reddes fra Undergang, skal Frelsen komme fra disse; thi kun de Mennesker, der selv kender Livet, kan leve og holde i Live.

Og det er jo ogsaa saa, at selv om Kirken vel er fuld af Fald og Fejl — tit store — er den kristne Præst dog den eneste, vi kan gaa til, naar vi staar og stirrer ned i det mørke, kolde Rum, hvor de just sænkede maaske vor kæreste, og høre ham sige med Fuldmagt fra den Evige: Vi tror paa Syndernes Forladelse, Kødets Opstandelse og det evige Liv.

Og mig er det ufatteligt, hvor Mennesker kan leve uden Troen paa Syndernes Forladelse og dø uden Tro paa det evige Liv. — — — Det er det, Gud har sendt mig til Skovlænge for at sige i Dag: En Skat kan ikke bygge paa klare Hjerner, tekniske Opfindelser, Digtning og Kunst, ikke paa aritmetisk Lovgivning, materielle Fremskridt, Selvforherligelse. Thi Vandene vil rejse sig — og Vindene komme og bryde mod Huset — og det falder, og dets Fald er saare stort. Thi det er bygget paa Sand. Paa samme Maade med Mennesker. Baade Kærlighed og Ære og Magt og Yndest og Rigdom — alt hvad du vil — er Forfængelighed, hvis du ikke kender Livets Herre og Evighedens Lys. Thi en Dag staar din Sjæl nøgen og ene, og dit Legeme raadner bort. Da ve dig, om du ikke har kendt din Besøgelsestid! Der er intet ondt i, at du anskaffer dig Telefon og Bil og hvad det nu altsammen hedder, at du bygger din Gaard om og i det hele glæder dig ved Livet og Livets Rigdom, naar du blot uophørlig holder dig for Øje, at alt kun er Forfængelighed, hvis du glemmer, det er en Gave fra Gud givet dig at forvalte paa rette Maade, kun Forfængelighed, der aldrig kan tjene til din Fred. Tror du, det er dit eget, som du kan skalte med efter Behag, er Dommen over dig, ikke fordi Gud er hævngherrig, men fordi denne Dom, som du selv hørte Jesus græde over at maatte fælde, er den uundgaelige

Følge af, hvad jeg før sagde, at hans Hær er Almagt og hans Vaaben Kærlighed, men hans Krone Sandhed. Er du ikke selv af Sandhed, kan du ikke taale at leve i hans Krones Glans og maa fly ud i Mørket. Den Lov kan selv han ikke ændre, skønt han græder ved at følge den. Saa give da Gud, at alle danske kristne Mænd og Kvinder vil slutte sig sammen og aabne en Krig paa Kniven med alle de Magter, der bevidst og ubevidst arbejder paa vort dejlige, dyrebare, gamle Fædrelands Fordærv! Og Gud give, at flere og flere maa komme til Erkendelse af, at hvis et Folk er blevet for selvklogt til at tro paa en levende Gud og for selvretfærdigt til at savne en naaderig Frelser, da *maa* det gaa til Grunde — paa det at han i sin Naade maatte udstrække dets Besøgelsestid endnu en liden Stund, om det dog var muligt at redde det fra Forlis!

Amen!

Lov, Tak, Pris og evig Ære være dig, vor Gud, Fader, Søn og Helligaand, du, som fra første Begyndelse var og i Evindelighed er og bliver een sand Gud, dit Navn være Lovet i al Evighed! Kære Far! Hæld du dit Øre til dine Børns Læber og hør vor Bøn og ydmyge Begæring! Hjælp os til at ville dig og dig alene. Lær du med dit evige Taalmod vore tungnemme Hjerter, hvad der tjener til vor Fred, giv os i din Kraft og Naade, Herre, at kende vor Besøgelsestid. Gør du vort Øre lydhørt, naar din Stemme taler, og vort Hjerter villigt, naar din Røst er nær. Styrk de syge og sørgende, at du vil være deres Klippe og Befrier, og de sunde og glade, at du vil bevare deres Sundhed og gøre deres Glæde rigere fra Dag til Dag. Træd du nær til de faldne og fangne, at de maa kende din Godhed og Vælde, og fri du fra Fare og Fristelse, at Lovsang kan stige til dig. Sæt du dig hos dem, der lider, og især hos dem, hvem Dødens kolde Aandepust er nær. Giv dem Livets Ord at styrkes ved i Døden og ræk du dem selv din varme Faderhaand!

Fader i Himlene, tag i din almægtige Varetægt det Land, i hvilket vore Fædres Bene hviler og vort eget Støv skal gemmes engang. Vogt du vor tusindaarige Kongetrone, og alt, hvad der i Folkets lange Liv har udviklet sig af sandt og godt, bevare du; men, Herre, lug Ukrudtet bort! Naar du Herre Jesus, kommer igen, saa lad det danske Folk modtage dig som et Folk, hvis Frihed kun begrænses af din lette Byrde, dit gavnlige Aag. Læg du Haand paa vore Børn og betag de unges Hjerter, at Renhed og Vilje maa præge deres

Legeme og Sjæl. Lær danske Mænd og Kvinder Salmernes Toner og de gamle at glædes til din Herlighed. Velsign du Markernes Grøde og giv os en god Høst. Giv du i din Naade Held til de arbejdende og i din Retfærd Sult til de dovne! Væk du Folkeviljen og Folkefølelsen og lær du ret vort Folk, hvorfor Korsets Mærke pryder det danske Flag. Hold din Haand over al god og lovlig Øvrighed. Lad dine Evighedstanker spores i vore Love og din Visdom finde Vej til vore kaarne Mænd paa Tinge. Forklar du de Mænd, vi har givet Statens Ror i Hænde, at du er Kongernes Konge, og at din Kundskab alene kan lede et Folk til Kraft. Velsign du vort ædle Kongepar, den elskede Kongemoder og Landets Fremtidsregent.

Og for din hellige almindelige Kirke vil vi bede. Vær selv i din Herlighed til Stede overalt, hvor ærlige Mennesker samler sig i dit Navn, saaledes ogsaa i Skovlænge Kirke i dag. Velsign dine hellige Gaver til os, Daab og Nadver, og lær os at bruge dem ret. Udbred dit Ord iblandt os og lad dets Frugter kendes i Daad! Gør Kirken sand og stærk og villende og lad den forfremmes i Visdom og Alder og Naade hos Gud og Menneskene! Lad den samle os Søndag efter Søndag og velsigne os i vor daglige Id. Og giv os et langt Liv i dig og, naar denne Sol slukkes, Evighedens Stjernelys.

Og hør dine Børn Fader i Himlene Dit Navn vorde helligt Dit Rige komme Din Vilje ske paa Jord som i Himmel Giv os i Dag vort daglige Brød Forlad os vor Skyld som vi forlader vore Skyldnere Led os ikke i Fristelse men fri os fra det onde Thi dit er Riget, Magten og Æren i al Evighed Amen.

Lad os tilønske hinanden den apostoliske Velsignelse:

Vorherre Jesu Kristi Naade, Gud vor Faders Kærlighed og den Helligaands Samfund være og blive med os alle!

Amen.